

A studio Rubín

**Korále
okolo
hrdla**

Autorka: Marcela Mikulášková
Režie a úprava textu: Eliška Balog
Dramaturgie: Lucie Ferenzová
Kostýmy: Ellen Pávková, Matěj Trefný
Scéna: Matěj Trefný
Hudba: Martin Konvička
Hrají: Halka Jeřábek Třešňáková, Gabriela Mikulková, Štěpánka Todorová
Hlas: Miloslav Mejzlík

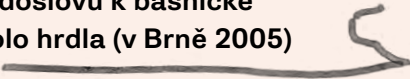
Premiéra: 3. května 2026 v A studiu Rubín
a 18. května v rámci Divadelního světa Brno
v Huse na provázku

INSCENACE VZNIKÁ VE
SPOLUPRÁCI S FESTIVÁLEM
DIVADELNÍ SVĚT BRNO

Marcela Mikulášková

Narodila se 31. ledna 1951 v Brně jako Marcela Večeřová. V 15 letech jí umírá otec, ke kterému měla velmi vřelý vztah. Po gymnáziu studuje činoherní herectví na JAMU. V ročníku se setkává např. s Bolkem Polívkou či Nikou Brettschneiderovou, s nimiž posléze nastupuje v roce 1973 na Provázek. Poté se seznamuje s hercem Ondřejem Mikuláškem – synem básníka Oldřicha Mikuláška, s nímž má jejich jediného potomka, syna Jana. Téměř 20 let je v angažmá v Divadle pracujících v Gottwaldově, kde se věnuje i režii. Roku 1993 se s rodinou stěhuje zpět do Brna, kde občas pracuje v dabingovém studiu, učí na JAMU, nakonec však zůstává nezaměstnaná, vrací se jí zdravotní problémy, rozvádí se. Činí několik marných pokusů vydat své básně. Umírá v Brně 7. ledna 2004, ve věku nedožitých 53 let. Sbíрка Korále okolo hrdla vychází v roce 2005.

Zdeněk Plachý v doslovu k básnické sbírce Korále okolo hrdla (v Brně 2005)

Jako dramaturga poezie na Skleněné louce mě v poslední době málokdy něco opravdu zaskočí. V průběhu deseti let prošly Skleněnou loukou stovky básníků nejrůznějšího druhu, od slavných klasiků a „žijících legend“ přes outsidersy a básníky insitní až po začátečníky; od surrealistů či „holanovců“ přes undergroundové tvůrce až po dekadenty, experimentátory a nejrozličnější solitéry. Vzdor těmto všem jsem po prvním začtení do veršů Marcely Mikuláškové zakusil úžas. Jak jen ta křehká, prostá a zdánlivě až naivní poezie kontrastovala se složitou a rozporuplnou básniřčinou osobností!

V první půli devadesátých let přicházivala někdejší herečka a režisérka Marcela Mikulášková na Skleněnou louku s řadou režijních nápadů, a některé z nich zde nakonec se skupinou studentů JAMU i realizovala. Přestože takové umělecké počiny nebyly pro tehdy výrazně experimentující dramaturgický okruh Skleněné louky nijak objevné, zaujaly nás jistou vážností až umanutostí, s níž o tvorbě svých kolegů i své vlastní přemýšlela. Patřila zkrátka k lidem, u nichž ihned vycítíte, že to, co je jediné zajímavé, je tvorba sama, a nikoli všechny ty společenské, povytce snobské tanečky kolem.

Později se Marcele začal viditelně komplikovat osobní život: rozvod, ztráta zaměstnání režisérky po zrušení dabingu v Brně, ale také prudké, divoké, vášnivě drsné a pro okolí těžko pochopitelné milostné vztahy. Skleněná louka se pro ni stala místem čím dál častějších návštěv a někdy takřka nekonečných, až jakoby posedlých nočních hovorů. O své vlastní básnické tvorbě však mluvívala jen málo.

V poslední době působila dojmem psychicky i fyzicky zcela vyčerpané bytosti; bytosti, která se začíná potýkat s elementárními záležitostmi každodenní existence. Asi měsíc před svým předčasným skonem za mnou přišla a svěřila mi do rukou svou poezii. Požádala mne, jestli bych mohl její texty inscenovat, ale hlavně pomoci jí vydat je v některých z brněnských nakladatelství. (Na Skleněnou louku přichází mnoho básnických textů. Jejich vesměs začínající autoři zpravidla doufají, že jim pomůžeme nejen s vystoupením, ale i s vydáním sbírky.)

Texty jsem převzal a slíbil, že se na ně podívám – dobře si však vědom, že mám zrovna mnoho jiné práce a málo času zahloubat se do básní, naklepaných na jednotlivých, místy sežmoulaných papírech. Pár dnů nato jsme se náhodou potkali ve městě. Marcela mně líčila poutavé, zábavné i pikantní historky ze života svého slavného tchána, básníka Oldřicha Mikuláška. Vše uzavřela slovy, že se ke konci týdne za mnou staví zeptat, jak jsem ve vyjednávání s brněnskými nakladateli ohledně její sbírky pokročil. Taková důvěra ve vlastní básnické schopnosti a vůbec důslednost jejího počínání mě zaskočily.

V den schůzky jsem do kanceláře přišel asi o dvacet minut dřív, nemaje z Marceliných textů přečteno nic. Vzal jsem do ruky jednu básničku a přečetl ji. Zarazila mě. Přečetl jsem druhou, třetí – a zjistil, že hltám jednu báseň za druhou a slízím nad jejich prostotou, vyzálostí a dokonalostí. Vzápětí jsem své zážitky nadšeně vyličil Marcele a slíbil jí, že udělám všechno pro to, aby básně vyšly knižně. Z dřívějších našich hovorů o umění věděla, že jsem spíše skeptik, který nemívá daleko k ostrým odsudkům, přesto mé nadšení vzala s naprostou samozřejmostí, zjevně si vědoma, jakou hodnotu její tvorba má. Neprojevila dokonce ani žádnou zvláštní radost. Jenom z ní byl náhle cítit neobvyklý klid. S gestem jemně naznačujícím, že už není co dodat, se se mnou rychle rozloučila. Pak ještě chvíli u dveří naslouchala koncertu Hanse W. Kocha. V tu chvíli jsem ji už nevnímal – koncert byl výborný a kolem něj spousta organizačních starostí – jen v jednom krátkém okamžiku jsem ji zahlédl stát samotnou u vchodu a uvědomil si, že z ní opravdu vyzařuje neobvyklá jistota a vyrovnanost. Asi za týden jsem se dozvěděl, že zemřela. Našli ji mrtvou v noci v zimě na konečné v tramvaji...

Když básník zemře, jako by náhle bylo vše schůdnější. K propagaci a prosazení tvorby kteréhokoliv autora není nic lepšího než jeho vlastní smrt. Smrt způsobí, že se lidé začnou básníkem vážně zabírat. Je najednou jaksí snazší vydat mu sbírku i o něm psát – básník už nikomu do ničeho nemluví.

Na pohřbu se sešlo několik přátel. Její někdejší zlínská herecká kolegyně, starší přítelkyně a důvěrnice Eva Matalová (s níž jsem shodou okolností právě v té době zkoušel v Mahenově divadle Molièra) přečetla dvě kratší Marceliny básně – k údivu většiny přítomných,

kteří o jejích básnických kvalitách neměli ani tušení. Byly ještě smutnější než obvykle.

Nemívám zpravidla důvěru k tomu, když se odvozuje hodnota tvorby z reálií umělceho života. V tvorbě Marcely Mikuláškové je však krajní intenzita jejích osobních prožitků podstatná. Bez její kultivovanosti, vzdělanosti a rozhledu by samozřejmě takováto poezie nikdy nevznikla. Básnířčino přesné, blakeovské balancování mezi banalitou a hlubokými kosmologickými motivy a mystickými vjemy, působivá hra s identitou, kdy ich-forma některých textů střídá, dokonce i v rámci jediné básně!, mužský a ženský rod – to vše jistě zasluhuje pozornost už samo o sobě. To podstatné ale spočívá v jedinečné, těžko uchopitelné a veskrze tajemné intenzitě, s níže dokáže právě tento člověk položit vedle sebe právě tato slova: tak jak to před ním ještě nikdo neudělal.

A jsou to slova vesměs obyčejná, někdy i trochu vyčpělá. Stačí se však začíst a ta omšele velká slova začínají náhle nečekaně bodat, zasahovat, dusit... začínají žít svým vlastním, neopakovatelným životem.

Zed' básníků

JEŠTĚ JEDNOU TĚ OBEJMOUT
NAPOSLED NEŽ OPADAJÍ
PLÁTKY MAGNOLÍ
A PAK UŽ PROJÍT SAMÁ
PODÉL OPRÝSKANÉ STĚNY
BÁSNÍKŮ
KOLEM KTERÉ JSME ŠLI
TAK TIŠE SNAD ABYCHOM
NERUŠILI
TVÉ KAPSY PLNÉ SONETŮ (A PÍSNÍ)
JEŠTĚ JEDNOU KDYBYS POLOŽIL
NA MOJE DLANĚ TY SVÉ TAK
LASKAVÉ
A NEMOHU TĚ O TO PROSIT
JAKO PRÝ SE NESMÍ ŽÁDAT ANI
BOHA

÷÷÷

Ještě jsi neodešel
ještě tu někde stojíš
Bojíš se Boha
a já se ho taky trochu
bojím
Ach
je tolik mechu
Ted' už vím
kam tě mám položit

÷÷÷

Měl jsi nízkou miskou
a já jsem tě milovala.
Zapomněla jsem ti koupit
propisovačku
a vydrhnout ti záda.
A ted' jsem tu sama,
tuze, tuze opuštěná.
Mám trochu kód na Ježíše,
ale co, co když tam zrovna
není?

Šly dvě ovce a potkaly jalovec
a říkaly:
„Jalovče, ty
se nám tak tuze líbíš!“
On se uklonil a pravil:
„Zítřa budeme už zdraví.
Našlehám vám zadečky,
protože jsem jalovec.“
A my jsme pochopily
a nasadily si čepice z papíru
a odletěly kamsi do Vesmíru,
protože tam,
tam přece
náš ten Bůh je.

sezona 58

Korále okolo hrdla

2025/2026

www.astudiorubin.cz
Malostranské nám. 9, Praha 1

Poděkování: Janu Mikuláškoví za poskytnutí autorských práv a fotek ze soukromého archivu

Redakce programu: Lucie Ferenzová, Eliška Balog

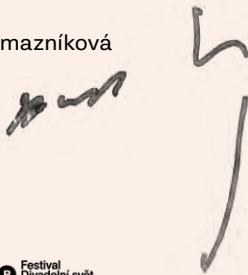
Vizual k inscenaci: Lenka Glisníková

Grafické zpracování programu: Kristýna Kukačová Jenčová

Propagace: Pavla Umlaufová

Produkce: Natálie Pelcová, Johana Kolomazníková

Technika: David Oupor, Jan Tůma

Za podpory HMP částkou 1 800 000 Kč.

Státní fond kultury ČR

Ministerstvo
kultury

Festival
Divadelní svět
Brno